

ATATÜRK DÖNEMİNDE TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN DIŞ POLİTİKASI

Dış politikayı kısaca; bir devletin uluslar arası alanda izlediği yola denir. Yani; bir devletin, milli çıkarlarının biçimlendirdiği amaçlara ulaşmak için diğer devletlerle diplomatik, ekonomik, siyasi ve hukuki ilişkileri kapsayan siyasete dış politika denir. Dış politika milli güç unsurlarından oluşur. Başlıca milli güç unsurları:

- siyasi
- askeri,
- ekonomi,
- sosyo-kültürel
- jeopolitik
- teknolojik gelişme v.b gibi unsurlar milli güç unsurlarıdır.

1923-1932 yılları arasında dış politikada:

- komşu devletlerle iyi ilişkiler kurmak
- çıkan problemleri barışçı yollarla çözmek
- diğer devletlerle olan ilişkileri geliştirmeyi hedeflemiştir.

Türkiye cumhuriyetin ilk yıllarında başlıca aşağıdaki sorunlar vardı ve bu sorunları barışçı yollarla çözmeye çalışmıştır. Bu sorunlar:

1. Nüfus Mübadelesi.
2. Yabancı Okullar Sorunu.
3. Irak Sınırı ve Musul Sorunu.
4. Milletler Cemiyeti ve Milletler Cemiyetine Girişimiz.
5. Balkan Antantı.
6. Montrö Sözleşmesi.
7. Sadabat Pakti.
8. Suriye Sınırı-Hatay Sorunu ve Çözümü.
9. Borçlar sorunu

Mustafa Kemal Atatürk'ün dış politika ilkeleri:

Türkiye Cumhuriyeti'nin izlediği milli dış politika Türk milletini uluslar arası alanda hak ettiği yere ulaştırmayı hedeflemiştir. "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" sözüne bağlı kalmaktır sağlamıştır.

Atatürk'ün belirlediği milli dış politikada uyulması gereken ilkeler:

- bağımsızlık
- gerçekçilik,
- akılcılık,
- uluslar arası ilişkilerde eşitliğe dayanan karşılıklı ilişkiler kurma,
- dünya konjonktürünü göz önünde bulundurmak

Ayrıca:

- Milli bağımsızlığımıza saygı gösteren ülkelerle dost geçinmek,
- düşmanlara karşı dikkatli olmak.
- dünya barışına katkıda bulunmak,
- barışçı politikalar takip etmek

Atatürk döneminde milli dış politikamızın dayandığı başlıca esaslar:

- Öncelikle milli gücümüze dayanmak ve bağımsızlığımızı üstün tutmak,
- Milli sınırlar içinde kalmak,
- Gerçekçi ve barışçı olmak,
- Uluslar arası ilişkilerde eşitliğe dayanan ilişkiler kurmak,
- Milli politikayı yürütürken iç teşkilatı dikkate almak,
- Başka devletlerin politika ve yönetim sistemlerinden etkilenmemek,
- Bilim ve teknolojiyi rehber kabul etmek
- Atatürk dış ilişkilerde özellikle bağımsızlığımızın zedelenmemesine dikkat edilmesini istemiştir.

Çünkü bağımsız olmayan devlet gerçekte devlet değildir.

TÜRK YUNAN İLİŞKİLERİ VE NÜFUS MÜBADELESİ (Değiş- Tokuş):

Lozan'da İstanbul'daki Rumlar ile Batı Trakya'daki Türkler dışındaki Türk ve Rum nüfusun değiştirilmesi öngörülmüştü.

- Yunanistan Mondros Mütarekesinden önce 1918'de Türkiye'ye gelen Rumların da yerleşik (etabli) sayılmasını istiyordu. Yunanistan böylece Türkiye'de oldukça çok sayıda Rum bırakmak istiyordu. Yunanistan'ın böyle bir politika izlemesinin temel hedefi İstanbul'daki Rumlar nedeniyle Türkiye'nin iç işlerine karışmak ve hem de göçmen olarak Yunanistan'a gelen Rumları yerleştirme sıkıntısından kurtulmak istiyordu.

NOT: Yunanistan'ın amacı İstanbul'da daha çok Rum bırakmaktı.

- Türk tarafı ise "yerleşmiş" (Etabli) deyimini kendi kanunlarına göre kabul edeceğini bildirdi. Konu Adalet Divanına götürüldü. Divanda çözülemedi. Önce Yunanistan Batı Trakya'daki Türklerin mallarına el koydu. Sonra da Türkiye İstanbul'daki Rumların malına el koymakla buna karşılık verdi. Böylece iki taraf da savaş noktasına geldiyse de daha sonra anlaşma yolunu tercih edilerek çıkabilecek bir savaştan her iki taraf da kaçındı (1926).

Doğdukları yer ve geldikleri tarih ne olursa olsun İstanbul'daki Rumlarla Batı Trakya'daki Türklere " Etabli " Sürekli oturan " sıfatı verilecekti.

Nüfus mübadelesi 1930'da gerçekleşti.

- Yunan Başbakanı Venizelos 'un Türkiye'yi ziyaretinden sonra Türkiye de buna karşılık vererek İsmet İnönü'nün Atina ziyareti ile buna karşılık vermesi ile her iki taraf arasında dostluk dönemi başladı.

Not: Bu yakınlaşma 1934'te Balkan Antantı'nın oluşmasında etkili olmuştur.

Türk Yunan ilişkileri 1954 yılına kadar dostluk çerçevesi içinde kaldı. 1954'te Yunanistan 'in İngiltere'nin kışkırtması nedeniyle Kıbrıs 'ı ele geçirmek istemesi üzerine ilişkiler tamamen bozuldu.

TÜRK-FRANSIZ İLİŞKİLERİ

20 Ekim 1921'de Fransa ile Türkiye arasında Türkiye-Suriye sınırının tespitini de ilgilendiren Ankara Antlaşması imzalanmıştı. Sınır tespit komisyonunun kurulması ancak Eylül 1925'te mümkün olurken sınırın çizilmesinde de anlaşmazlıklar çıkmıştı. 30 Mayıs 1926'da Fransa ile "**Dostluk ve iyi Komşuluk Sözleşmesi**" imzalandı. Buna göre taraflar aralarındaki anlaşmazlıkları barışçı yollarla çözümleyecekler ve birine yöneltilen silahlı saldırıda diğeri tarafsız kalacaktı. Hatay hariç Türkiye-Suriye sınırı 1930'da belirlendi. Fransa'nın Türkiye ile imzaladığı böyle bir anlaşmanın temelinde Suriye'deki Arapların Fransa'ya karşı ayaklanması ve kurtuluş mücadelesi vermesidir. Fransa böylece bu anlaşmayı yapmakla Türkiye'den Suriye'deki Araplara yapılabilecek bir yardımın önüne geçmiş oldu.

Yabancı Okullar Meselesi:

Lozan'da yabancı okulların denetimi Türkiye'ye bırakıldı.

Bu okullar Türk kanunlarına uyacaklardı. Anadolu'nun birçok yerinde ABD, Fransa, İngiltere, Almanya ve Avusturya okulları bulunmaktaydı. Bu devletler arasında yabancı okulların haklarını Fransa savunmuştur. Yabancı okullar meselesi Türk-Fransız ilişkileri yanında ABD ve diğer Avrupa Devletleriyle olan ilişkileri **de olumsuz etkiledi**. Buna rağmen Türkiye, konuyu kendi iç sorunu sayarak uygulamalarına devam etti.

Türk Hükümeti, yabancı okullarda **Türkçe, Türk Tarihi ve Coğrafya** derslerinin Türkçe ve Türk öğretmenler tarafından okutulmasına karar verdi, 1926'da bir tüzük yayınladı.

Bazı okullar buna uymak istemediler.

Diğer ülkelerden müdahale istediler. Türkiye bunu iç meselesi saydı. Hükümet kararlarına uymayan okullar kapatılınca diğer okullar Türk Hükümetinin kararlarına uydular.

NOT: Bugün sayıları 63 civarında olan yabancı okullarda **Tarih, Türkçe ve Coğrafya** dersleri Türk öğretmenler tarafından ve Türkçe okutulmaktadır. Türk müfettişler tarafından denetlenmektedir.

Dış Borçlar Meselesi:

Fransa ile Türkiye arasındaki esas sorun, Lozan Barış Antlaşması'ndan geriye kalan Osmanlı borçları meselesi idi. Borçlar meselesi daha şiddetli çekişmelere yol açmıştır. Bilindiği gibi Fransa, Osmanlı Devleti'nden en çok alacaklı olan İtilaf devleti idi. Lozan'da bu sorun ele alınmış olmasına rağmen çoğunluğunu Fransızların oluşturduğu alacaklılarla Türkiye arasında yapılan müzakereler 1928'de sonuçlandı. Ödenecek borcun miktarı ve eşit taksitlerle ödemesi formüle bağlandı. Ancak 1929 Dünya Ekonomik Krizi Türkiye'yi de güç duruma düşürdü ve ödeme güçlükleri ortaya çıktı. Türkiye, borç ödemeyi ertelemek istedi. Alacaklıların itirazı üzerine yapılan görüşmeler sonunda 1933'te Paris'te yeni bir antlaşma imzalandı. Böylece borçlar sorunu da halledildi ve 1954' yılına kadar dış borçlar taksitler halinde ödendi.

Bozkurt –Lotus Davası:

Yeni kurulan Türkiye Devleti, Adana-Mersin demir yolunu satın almak istemesi ve Türkiye bayrağı taşıyan "**Bozkurt**" adlı gemiyle Fransız bayrağı taşıyan "**Lotus**" adlı geminin Midilli açıklarında Ağustos 1926'da çarpışmasıyla ortaya çıkan hukuki sorunlar iki ülke arasında gerginliğe neden olmuştur. Olay Milletlerarası Daimi Adalet Divanı'na taşınmıştır. 1927'de Türkiye lehine çözümlenmiştir. Demir yolu sorunu da 1929'da yapılan bir antlaşmayla yine Türkiye lehine çözümlenmiştir.

TÜRKİYE'NİN MİLLETLER CEMİYETİNE GİRİŞİ (1932):

Wilson ilkelerine göre I. Dünya savaşıdan sonra kuruldu. Türkiye'nin dış problemlerini barışçı yollarla çözmesi üzerine, Cemiyet-i Akvam Türkiye 'i üyeliğe davet etti. 18-Temmuz-1932 tarihinde Türkiye Milletler Cemiyeti'ne (Cemiyet-i Akvam) üye oldu.

TÜRK -İNGİLİZ İLİŞKİLERİ

Lozan Barış Antlaşması Türk-İngiliz ilişkilerinde yeni bir dönem başlamakla beraber, taraflar arasındaki ilişkilerin gelişmesini sağlayamamıştı. Hatta İngilizler, Ankara'nın başkent olmasına karşı çıkarak İstanbul'un tekrar başkent olmasında ısrar ederek Türkiye'nin iç işlerine müdahale etmeye çalışmıştır. İngiltere büyükelçiliğini bir süre İstanbul'da bulundurmakla buna tepkisini göstermiştir.

Irak Sınırı ve Musul Sorunu: (5-HAZİRAN-1926)

Musul Sorunu Türkiye, Irak'ı sömürgesi altında bulunduran İngiltere ile yaşamıştır.

Mondros Mütarekesinden hemen sonra İngilizler Musul'u işgal etmişti.

Lozan'da çözümlenememiş ve sonraya bırakılmıştı.

1924 'de başlayan görüşmelerden sonuç alınamadı, Uyuşmazlığı gidermek amacıyla Mayıs 1924'te İstanbul'da İngiltere ile başlatılan görüşmelerde İngiltere'nin Irak lehine Hakkâri üzerinde de hak iddia etmesi nedeniyle bir sonuç alınamamıştı. Bunun üzerine sorun Lozan Barış Antlaşması'nın ilgili maddesi gereği Milletler Cemiyetine havale edilmişti. Cemiyet konuyu Eylül 1924'te incelemeye başlamıştır. Yapılan Müzakerelerde Türk tarafı daha önceki görüşünde ısrar ederek Musul'da bir halk oylaması yapılmasını istediysen de İngiltere bu talebi kabul etmek istemedi. Bu durum üzerine Türkiye ve İngiltere savaş hazırlıklarına başladı. Bunun üzerine İngiltere uzlaşmaz tavrını sınır bölgesinde organize ettiği kışkırtma hareketleriyle desteklemeye çalışmıştır. Bu kışkırtması sonucunda 13-Şubat-1925 'de doğuda **Şeyh Sait** ayaklanması çıktı.

4-Mart -1925'de **Takrir-i Sükun** (Huzur ve güvenliği sağlama) kanunu çıkarıldı. Ayaklanma bastırıldı ancak Türkiye enerjisini ve dikkatini içeride harcaması bu süreci olumsuz etkiledi.

Milletler Cemiyetinin konuyu incelemek içere bölgeye gönderdiği Tahkik Komisyonu'nun Eylül 1925'te cemiyet meclisine sunduğu raporunda Musul'un Irak'ta kalması

yönünde görüş beyan etmesi Türk temsilcileri ve halkı tarafından büyük bir tepkiyle karşılanmıştır. Türk tarafının itirazlarına rağmen Milletler Cemiyeti, komisyon raporuna uyarak bölgeyi 16 Aralık 1925 tarihli toplantısında Irak'a bırakma kararı aldı.

- 5-Haziran -1926'da İngiltere ile Ankara Antlaşması imzalandı. Sınır bu günkü şekilde çiziliyor, Musul Irak topraklarında kalıyordu.

NOT: Antlaşmaya göre; Irak hükümeti, petrol üzerine konan vergi gelirinden kendi payına düşecek miktarın %10'unu 25 yıllık bir süre için Türkiye'ye vermeyi kabul ediyordu.

TÜRKİYE –SOVYET İLİŞKİLERİ

Rusya I. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri yanında savaşa katılmıştı. 1917'de çıkan ihtilalle Rusya'da Çalık rejimi yıkılırken Bolşevikler yönetime hâkim olup Sovyetler Birliği'ni kurdular. Yeni yönetim **Brest-Litowsk** Antlaşmasıyla savaştan çekilmişti. Bolşevik yönetimini Batılı devletler kendileri için tehlikeli gördüklerinden Çarlık taraftarlarının isyanlarını desteklediler. Batılı devletler ayrıca Polonya ile Baltık devletlerini de Sovyetlere karşı kışkırttılar. Bu durumda Rusya'ya karşı düşmanca tutum sergileyen güçler ile Yeni Türkiye Devleti aynı ortak payda birleştiler. Böylece Sovyet Rusya'nın Türkiye'ye yaklaşmasına neden oldu. Bu nedenle Sovyetler birliği Milli Mücadele döneminde Türk Hükümeti'ne silah ve para yardımıyla bulunarak İtilaf Devletlerinin Anadolu'ya yerleşmesini engellemeye çalıştılar. İki Devlet arasında **Moskova ve Kars Antlaşması** yapıldı. Ayrıca 1925'de Türkiye ile Sovyetler Birliği birbirine yaklaşarak **Paris'te "Tarafsızlık ve Saldırmazlık Antlaşması"** imzalamıştır.

Not: Rusya'nın böyle bir yol izlemesinin temel nedenlerinden birisi de bu dönemde başlayan Türk ayaklanmaları sırasında Türkiye üzerinde yapılabilecek yardımların önünü kesmektir.

BALKAN ANTANTI (9 ŞUBAT 1934):

1933 yılında İtalya ve Almanya'nın güçlenmesi Balkan devletlerini birbirlerine yaklaştırdı. Çünkü İtalyanların Balkanlar, Almanya'nın da Doğu'da çıkarları vardı. Türkiye, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya bir araya gelerek Balkan Pakti'ni kurdular (9-Şubat-1934).

- Bu Pakt ile bu devletlere ait sınırlar güvenlik altına alınıyordu.

Türkiye, Balkan Antantı'yla II. Dünya Savaşı öncesinde batı sınırlarını güvence altına almıştır. Bu antlaşmaya İtalya'nın etkisinde kalan Arnavutluk ile Balkanlara yayılmak isteyen ve Yunanistan ile sınır sorunları olan Bulgaristan katılmamıştır. II. Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla bu pakt geçerliliğini yitirmiştir.

Not: Yugoslavya'nın ayrılması ile Pakt dağıldı. (Almanya ve İtalya'nın baskısı ile Yugoslavya'nın Bulgaristan ile anlaşma yapması ve savaş ortamının problemleri sebebiyle)

MONTRÖ SÖZLEŞMESİ (20 TEMMUZ 1936):

Lozan'da Boğazlar komisyonu milli hâkimiyetimizi sınırlamış ve Türkiye'nin Boğazlar üzerinde tam bir hâkimiyeti

ve kontrol hakkı yoktu. Boğazların her iki yakasında 20 km'lik askerden arındırılmış bölge oluşturulmuştu. Boğazları başkanı Türk olan bir uluslar arası komisyon denetlemekteydi. Bu bölgenin güvenliği Milletler Cemiyetinin teminatı altına alınmıştı.

Böylece:

- Türkiye geçişi denetleyemiyor ve asker bulunduramıyordu.
- İtalya'nın Habeşistan'a saldırması,
- Almanya'nın **Versay** ile askersiz olması gereken **Ren** bölgesine asker sokması

gibi nedenlerle dünyanın savaş ortamına sürüklenmesi üzerine Türkiye Milletler Cemiyeti'ne başvurdu.

- 20-Temmuz-1936 'da ilgili devletlerle yapılan Antlaşmaya göre:

- Boğazlar Komisyonu kaldırıldı.
- Türk askeri askersiz bölgeye girecek.
- Böylece İsviçre'nin Montrö şehrinde toplantı yapıldı. Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile Boğazlar Komisyonu'nun bütün görev ve yetkileri Türk Devleti'ne bırakıldı.
- Türkiye, Boğazlar bölgesini silahlandırarak askeri kuvvet bulundurabilecek
- Ticaret gemileri serbestçe geçecek,
- Yabancı savaş gemilerinin geçişi sınırlandırılacaktı.
- Savaş sırasında Türkiye Boğazları kapatabilecekti.
- Herhangi bir anda Karadeniz'de bulunabilecek ve Karadeniz'de kıyısı olmayan devletlerin donanmalarına ait savaş gemileri zaman ve ağırlıkları bakımından sınırlandırıldı.
- Ayrıca, Boğazlardan geçecek savaş gemileri için önceden Türk Devletinden izin alınacaktı. Böylece, boğazlar üzerindeki Türk egemenliği kayıtsız şartsız kabul edildi.

Sözleşme; Türkiye, İngiltere, Yugoslavya, Romanya, Yunanistan, Sovyetler Birliği ve Fransa tarafından imzalandı.

NOT: Montrö Sözleşmesi ile Türkiye Doğu Akdeniz'de güçlenerek, milletlerarası dengede önemli bir konuma geldi.

NOT: Sözleşme 20 yıl süreli idi. Ancak taraflardan hiçbiri sözleşmenin feshedilmesi için talepte bulunmadığından günümüzde hâla yürürlüktedir. Türkiye'nin güvenliği açısından önemli bir sorunu bu dönemde barışçı yollarla çözümüne kavuşturmuştur.

SADABAT PAKTI (9-TEMMUZ-1937):

İtalya'nın Ortadoğu üzerindeki emellerinin artması üzerine Orta Doğunun güvenliğini sağlama çalışmaları 1935'te Türkiye, İran ve Irak'ın girişimleriyle Cenevre'de başladı. Afganistan'ın da katılımı ile 8 Temmuz 1937'de Türkiye -İran, Irak, Afganistan Sadabat Pakti imzalandı. Böylece bu devletler 1937'de Sadabat Pakti'ni kurdular.

Karşılıklı saygı esasına dayanan pakta göre

- Pakta katılan devletler birbirinin iç işlerine karışmayacaklar.
- Sınır ihlallerinde bulunmayacaklar.
- Birbirlerine saldırmayacaklar.
- ortak çıkarları ilgilendiren konularda birbirlerine danışacaklar.
- Milletler Cemiyetinin kararlarına uyacaklardır.

Sadabat Pakti Antlaşması ile Türkiye doğu ve güney sınırlarını güvenlik altına almıştır. 5 Yıl süre olan Sadabat Pakti II.

Dünya Savaşı'ndan sonra önemini kaybetmiş ve 1980 yılında Irak'ın İran'a saldırması ile pakt geçerliliğini yitirmiştir.
Not: Sadabat Paketi Tarhhan'da imzalanan köşkün adından almaktadır.

HATAY MESELESİ VE HATAY'IN ANAVATANA KATILMASI:

20 Ekim 1920'de, Fransa ile imzalanan Ankara anlaşması ile Türkiye-Suriye sınırı çizilmiş ve Hatay Fransa'nın mandası altında kalmıştı. Burada yaşayan Türklere hakları verilmişti. Ancak Fransa'nın buradaki mandasını kaldırması üzerine Hatay yeniden gündeme getirilmiştir. Konu Milletler Cemiyeti'ne götürülmüş ve Türkiye-Fransa arasında görüşmeler başlamıştı (1936). Sonunda 2 Eylül 1938'de bağımsız bir Hatay Devleti kuruldu. Ancak bu durum uzun sürmemiş ve Hatay meclisinin aldığı bir kararla Hatay ülkemize katıldı(1939).

Hatay'ın ülkemize katılmasında Atatürk'ün üstün çabası etkili olmuştur. Barış yoluyla kazanılmış siyasi bir başarıdır.

Dikkat: TBMM'si Hatay'ın Anavatana katılışını 30-Haziran-1939'da onayladı. 7-Temmuz-1939'da çıkarılan bir kanunla Hatay'ın il oldu.

Uyarı: 1 Hatay meselesi Atatürk'ün hayatının son aylarını büyük bir üzüntü ile geçirmesine neden oldu. Atatürk'ün dahice siyaseti sayesinde Hatay sorunu çözüldü.

Uyarı 2: Hatay'ın Anavatana katılması olayında Fransa, Türkiye lehine ılımlı davranmıştır. Bunda Almanya'nın yayılmacı politikaları ve İngiltere'nin sömürge yolunda güçlü bir Fransa'yı istememesi etkili olmuştur.

JEOPOLİTİK:

Bir devletin **ekonomik, coğrafi, siyasi ve stratejik** özelliklerinin dış politikayı etkilemesidir.

Türkiye, sahip olduğu coğrafi konum, uluslar arası politikaları etkileyen özelliklere sahiptir.

Bunların başlıcaları:

- Türkiye'nin Asya, Avrupa ve Afrika'yı birleştiren stratejik bir konumda olması,
- Boğazlar sayesinde deniz ticaret yollarına hâkim olması,
- Batı ile Orta Doğu arasında bir köprü durumunda olması,
- Bir dünya savaşı ihtimalinde çok önemli bir coğrafi konumda olması,
- Zengin eski uygarlıkların mirasına sahip olmasıdır.

Türkiye'nin bu önemi, güçlenmemizi istemeyen bazı devletleri, aleyhimizdeki bazı faaliyetleri desteklemekte ve gelişmemizi engellemeye çalışmaktadırlar. Bu amaçla iç ve dış tehdit unsurlarını desteklemektedirler. Özellikle terörizm faaliyetlerini destekleyerek hem Türkiye'yi içten çökertmeye çalışmakta hem de kendilerine silah pazarı yaratmaktadırlar. Bu şekilde davranan devletler terörizmin yayılmasına en büyük katkıyı yapmış olmaktadır. Bunun yanı sıra bazı devletler geçmişte yaşanan bazı olayları günümüzde gerçek dışı bir durumda ortaya çıkarmakta ve uluslar arası ilişkilerimizi bozarak bizi zor durumda bozmaya çalışmaktadırlar. Ermeni soykırımı iddiası bu amaçla kullanılmaktadır. Ermeni soykırımı iddiasını bize kabul ettirmek yüklü miktarlarda bize tazminat

ödetmek ödeme imkânımızın üzerindeki bir meblağı ödeyemeyeceğimizden dolayı Doğu Anadolu'yu bizden koparmayı hedeflemişlerdir.

Bütün bu tehditlerin önüne geçmek ve sahip olduğumuz stratejik avantajları korumak, toplum olarak birlik olmamız ve her alanda güçlenme çalışmaları yapmamızla mümkündür.

SORULAR VE CEVAPLAR:

1. Atatürk Döneminde Türkiye nasıl bir dış siyaset izlemiştir açıklayınız?

Cevap:1923'ten sonra Türkiye Lozan konferansında çözülmeyen; boğazlar, Musul sorunu, Suriye sınırı ve dış borçlarını barışçıl yollardan çözmeye çalışmıştır. Türkiye Lozan'da çözemediği bu sorunlarından dolayı Sovyetler ile iyi ilişkiler kurmaya çalışmıştır. Türkiye Atatürk'ün "**Yurtta barış, dünyada barış**" sözünü ilke edinerek barışçı bir politika izlemeye çalıştı. Bu dönemde, Türkiye, 1932'de Milletler Cemiyetine üye olarak Batılı devletlerle olan iyi ilişkilerini pekiştirdi. Kendi güvenliğini ön planda tutarak öncelikle bölgesel ittifaklara yöneldi.

Balkan ve Sadabat Paktlarının kuruluşuna öncülük etti. Boğazlar ve Hatay Meselelerini uluslar arası hukuk kuralları çerçevesinde kendi lehinde bir çözüme kavuşturdu. Avrupa'daki askeri ve siyasi gelişmeler üzerine Batılı ülkeler ile Sovyetler Birliği arasında hassas bir denge kurmaya gayret gösterdi.

Böylece izlediği dış politika sayesinde Türkiye, bölgede bir istikrar unsuru oldu.

Soru 2: Türkiye 1929 yılında ortaya çıkan dünya ekonomik krizinde hangi önlemleri almıştır?

Cevap:

- Dış ticaret ve döviz üzerinde devlet denetimini artırdı.
- İthalat miktarında kısıtlamalara gidildi.
- Gümrük vergileri yükseltildi

Soru 3: Nisan 1929'da İstanbul Üniversitesi'nde düzenlenen "**Yerli Malı Kullanma ve Koruma**" konulu toplantıda gençlik yerli malı kullanmaya neden yemin ettirilmiştir?

Cevap: Milli iktisat ve Tasarruf Cemiyeti kurularak halkımız yerli malı kullanılmaya teşvik edilmiştir

Soru 4:

Cevap: 1932 yıllarından 1940'lı yıllarına doğru, Türk İthalatında düşüş yaşanırken ihracatta ise gözle görünür bir yükselme görülmüştür, bunun sebebini yazınız?

- Halk yerli malı kullanmaya teşvik edilmiş**
- Gümrük vergileri yükseltilerek ithalatta kısıtlamalara gidilmiştir.**
- Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti kurularak halkı yerli malı kullanmaya teşvik edilmiştir.**
- Yerli Malı kullanılması yaygınlaşmıştır.**

Soru 5: Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti niçin kurulmuştur?

Cevap: Yerli malı kullanımını yaygınlaştırmak için kurulmuştur.

